

seria de autor

ALEXANDRU
LASCAROV-MOLDOVANU

9

Casa din pădure

Nuvele și povestiri

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iași, 2018

CUPRINS

Prefață	7
Alexandru Lascarov-Moldovanu – Succinte date biografice –	9
Judecata cocorilor	12
Povestire pentru o carte... ..	19
Cei patru corbi	24
Pustiul	28
Paștele	33
Palatul neisprăvit	38
Omul care și-a pierdut umbra... ..	46
Gândul	51
Învierea lui Serafim... ..	57
Într-o noapte de Crăciun	63
Eu nu rabd, ci primesc... ..	69
Profesorul de vioară	77
Spovedanii	81
Casa din pădure	92

Povestirea talantului	102
În Vinerea Paștelui	107
Flori de lumină... ..	113
Oaspetele necunoscut	126

PREFAȚĂ

Frumusețea de caracter a omului Alexandru Lasca-rov-Moldovanu (1885-1971) ni se revelă în multitudinea de povești și povestiri tâlcuitoare, parte dintre ele oferite și publicului ascultător, pe toată perioada transmisiuni-lor radio, din cadrul emisiunii „De vorbă cu sătenii”, din perioada 1932-1944, fapt pentru care autorul lor va fi înnobilit cu apelativul „povestitorul de la radio”. Într-adevăr, la radio sau la întâlnirile periodice, cu precădere, prin sate, povestitorul recompunea scene biblice, dar coborâte pe prispa țărănească, cu dorința fierbinte de a-și ajuta confracții săi pentru a nu se lăsa rătăciți pe cărările vieții (*Povestire pentru o carte*) și pentru a conștientiza că suntem precum un fluture care la cea mai ușoară „batere de vânt a firii”, ne prefacem în „praful netrebnic al nimicului” (*Casa din pădure*) și al regretului. În acest volum, emoția evocării este dublată de pilduitoare scene din viață reală, schițe de o subtilitate aparte, precum *Cei patru corbi*, o sfâșietoare poveste-parabolă despre nechibzuință.

Surprindem vocii auctoriale un ton blajin, calm și sfătoșelnic, o expunere învăluită în formulări simple, în așa fel încât să înțelegem că fericirea este doar o himeră (*Puștiul*); că niciodată nu e prea târziu să găsim cuvinte de pocăință (*Paștele, Învierea lui Serafim..., Într-o noapte de Crăciun*); că nimic nu se poate clădi prin minciună și înșelătorie (*Palatul neisprăvit*); că rătăcirile gândului cel

viclean, „învârtejît” precum o „caracatiță”, nu ocolește nici măcar pe un preot (*Gândul*); că important ar fi să ne înarmăm cu speranță și credință și, mai mult ca orice, să reținem că și-un vis poate deveni realitate (*Profesorul de vioară*).

Un grupaj de schițe, sub genericul *Spovedanii*, par desprinse direct din marea carte a înțelepciunii: *Bate, și ți se va deschide!* (rodnicia unei prietenii binecuvântate), *Du-te în numele Meu!*... (gând viclean – gând creștinesc), *Casa din pădure* (singurătatea nu-și va arăta niciodată colții, dacă îl ai pe Tatăl cu tine), *Povestea talantului* (rostrurile muncii și ale dăruirii), *Vinerea Paștelui* (simplitate înseamnă puritate) etc.

E foarte posibil ca cititorul de mileniu al treilea să nu rețină din aceste texte epice decât unele surprinzătoare pasaje descriptive, frazări cu aromă poetică, suplețea metaforelor sau umanizarea naturii, când, în fapt, aceste povestioare sfredelesc sau ar trebui să sfredelească în adâncul conștiinței noastre. Nu știm cât de religios a fost secolul al XX-lea, dar ne-am întrista profund să pierdem din mireasma creștină a anilor de dincolo de aripa acestui an, dar și ai următorilor, pe care ni-i dorim înmiresmați de frumusețea faptelor cugetate.

Florile de lumină care încheie volumul sunt, în fapt, niște mini-eseuri, de o puritate soră cu inocența, înveșmântări de o simplitate strategică, în care, curios, nu transcende ironia, ci euharistia. Poate de aceea ele își cer dreptul la lectură. Luminița sfaturilor vocii auctoriale licărește încă, cu nobilă tandrețe, în „căsuța din pădurea” copilăriei plăsmuitoare de fior sublim.

Livia Ciupercă

ALEXANDRU LASCAROV-MOLDOVANU - SUCCINTE DATE BIOGRAFICE -

Locul și data nașterii: Tecuci, 4/5 aprilie 1885;

Tatăl: Alexandru Lascaroff, născut în 1854, a studiat la Liceul de băieți „Gh. R. Codreanu” Bârlad; a fost funcționar la Regia Monopolului de Tutun, apoi administrator financiar la Banca „Prevederea” din Tecuci;

Mama: Zoe Ionescu (1860-1917), fiica marchitanului Anghel Ionescu din Bârlad; învățătoare și directoare a Școlii de Fete din Tecuci;

Frații și surorile: George (1884-1917) - ofițer de cavalerie; Alexandru - scriitor; Margareta Zoe (1886-?); Vintilă (1888-1917) - ofițer de cavalerie; Maria (1889-1975); Aurica (1895-?);

Bunicul patern: Gheorghe Lascaroff, refugiat din Macedonia, la începutul secolului al XIX-lea, s-a stabilit la Cărăpcești-Tutova. Se va căsători cu Maria, fiica unui boiernaș din Iași, și vor avea cinci copii. Moartea lor, prematură, determină o rudă apropiată, Lascăr Moldovanu, să crească pe cei cinci copii. Mezinul familiei Lascaroff, Alexandru, va deveni tatăl viitorului scriitor;

Studii: Școala Primară de băieți, nr. 1, din Tecuci (1896-1898); Liceul „Gh. Roșca Codreanu” din Bârlad și Liceul Internat din Iași (1899-1902); Facultatea de Drept din București (1902-1906);

Funcții administrative: judecător de plasă la Babadag, în Dobrogea (1909-1911); administrator de plasă în județul Covurlui; avocat și jurisconsult la Tulcea și Focșani;

Alte funcții: inspector general și director la Fundația Culturală „Principele Carol” / „Mihai I”; inspector la Direcția Educației Poporului; protagonistul emisiunii „De vorbă cu sătenii”, la Radio București; publicist; senator – din partea Partidului Renașterea Națională; „iorghist” (1931-1932);

1911: Se căsătorește cu Maria Boiu din Pechea (Covurlui). Soții Lascarov-Moldovanu vor avea cinci copii: Ionel (1912-1929), Zoe (1914-1915), Teodor (1913-1989?, Caracas), Ileana (1919-1993?, Lausanne), Mihai (1920-?, Caracas);

1913: Mobilizat pe frontul din Dobrogea;

A debutat, aproape concomitent, cu texte de popularizare a maselor și de sorginte juridică, cu descrieri de pe front și cu un portret-medalion dedicat artistului Petre Liciu;

A publicat romane, nuvele, povestiri, fabule, memoria-listică de război, studii cu temă creștină, manuale școlare;

A scris o singură piesă de teatru, cu temă creștină: *Iubire!*, care se află în manuscris, la Biblioteca Sfântului Sinod;

Apreciat traducător din franceză, engleză, germană, rusă;

Romanele: *Mamina* (1934), *Întoarcerea lui Andrei Pătrașcu* (1936), *Tătunu* (1937), *Fiul risipitor* (în manuscris, la Biblioteca Sfântului Sinod) – reprezintă un elogiu al familiei creștine;

Începând din 1944 – și până la sfârșitul vieții, scriitorul Al. Lascarov-Moldovanu a avut interdicție de publicare, deși a continuat să scrie foarte mult. Manuscrisele sale, dactilografiate, vor fi dăruite prietenilor săi. Majoritatea lucrărilor de certă valoare literar-euharistică

se află în patrimoniul Bibliotecii Sfântului Sinod. Alte manuscrise și scrisori se află la Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Metropolitană București, Muzeul Național al Literaturii Române, Biblioteca Centrală Universitară Iași, Palatul Arhiepiscopal Romano-Catolic din București (Memorialul-Muzeu Monseniorul Vladimir Ghika) și în alte arhive din țară. Sunt pierdute volumele: *Trufia și Valea plângerii*;

În deceniile patru, cinci și șase ale secolului al XX-lea, mireanul Lascarov-Moldovanu s-a dovedit un vrednic misionar, activând în sânul Asociației misionare ortodoxe „Patriarhul Miron”. Din amvonul Bisericii „Sfânta Ecaterina” din București, în fiecare duminică după-amiaza, de la sfinți părinți (viitorul Episcop Iosif Gafton, Pr. George Teodorescu etc.) sau mireni, se auzeau alese cuvinte de învățătură. Adevărate „cuminecături” duhovnicești obișnuia să rostească, aici, și Al. Lascarov-Moldovanu.

Locul și data morții: București, 17/19 aprilie 1971; Cimitirul Bellu Militar, parcela 55-36.

JUDECATA COCORILOR

Svoana de plecare fu dată într-o sâmbătă după-amiază, după ce toaca de la bisericuța din plai își isprăvisise ciocănitul. Vremea era încă frumoasă, iar șuvițe de vânt rece se strecurau dinspre miazănoapte, ca o prevestire.

Cocorii simțiră și, fâlfâindu-și largile aripi, bătură din lungile lor pliscuri, de parcă ar fi fost alte toace în văzduhuri. Porunca de la căpetenia care-și avea cuibul într-o parte mai înaltă ca a tuturor fu dată: „Mâine în zori, plecăm”. Repede, cercetașii din preajmă purtară mai departe porunca, ciocănind aspru din bețele pliscurilor lor. Fură înștiințați: straja, judecătorii și poporul. O foială moale și pufoasă începu. Se auzeau jos glasurile sătenilor: „Pleacă cocorii. Vine toamna”. Și de dragul cocorilor, dădeau trist din cap. Încă o toamnă, încă o iarnă și tocmai încolo, târziu în primăvara luminoasă, se vor reîntoarce păsările cenușii, cu picioare subțiri, cu plisc lung și pline de înțelepciune. Încă un an șters pe șiragul anilor călători. Iar cocorii se pregăteau, privind și ei spre livezile, ogoarele și casele de jos. Dar oprire pentru asemenea păreri de rău nu putea fi: trebuia pregătită plecarea. În toată preajma, porunca venită de la ștabul căpeteniei, făcuse ocolul. Strajele fură rânduite pentru cea din urmă noapte – grosul poporului trebuia să se odihnească pentru drumul lung de a doua zi. Catehismul îndatoririlor fu amintit tuturor din nou: nimeni nu va încălca poruncile căpeteniei

și-a judecătorilor săi – vai de cel ce le va călca – pedeapsa lui va fi una singură: moartea, fără nici o grație. Aceasta era cea mai de seamă îndatorire. Nimeni nu va avea dreptul să cârtească, iar de va cârți, moartea e neîndoielnică. La o casă din margine, se ridicase în vara din urmă un cocor falnic. Urmaș al unei ginte strălucite de cocori, cocorul de la casa din margine a rămas uimit când a privit nemărginirile din jur, în cel dintâi zbor al lui peste țaranele foșnitoare de popușoi. Avu chiar de-atunci o năzuință de liberare. Mai pe urmă, gândurile acestea se învârtosară și, în repetate rânduri, el făcu câteva zboruri de nestăpănit avânt de singurătate. Când, în cursul verii, veni ră spre casa din margine câteva porunci de la căpetenia lor, cocorul semeț zâmbi... și, plescăind batjocoritor din plisc, șopti ca pentru sine: „Căpetenia noastră e un dobitoac”. Dar și mai adâncă îi fu, a doua zi, răzvrătirea. Porni singur în înalt, îmbătându-se de apa vie a singurătății.

În noaptea plecării, cocorul semeț, „corcitură de vultur”, cum îi spunea stăpânul casei unde-și avea cuibul, nu dormi un pic. Venise un străjer și-i spusese și lui porunca plecării. Tăcuse și-și ținuse privirea în jos. Lupta din sufletul lui era ca în apropierea morții. Nu voia să se supună, dar nici nu putea să rămână. Să plece singur? Nu știa nici încotro, nici cât de lung e drumul, că nu mai făcuse nici o călătorie spre „varatec”. Auzise, jos, pe țăran vorbind cu nevasta, de iarnă, de frig, de viscole. Bănuia și el că peste puțin nu va mai putea rămâne. Atunci?! Să se supună cârdului. Îl prinse un dezgust adânc: simțea că nu se va putea supune. Era altă carne în trupul și în sufletul lui. Și-așa, toată noaptea se frământase în cuibul de pe casa din margine. Departe erau zorile, când freamătul plecării se zvoni deasupra satului: „Plecarea, plecarea!”.

Cercetașii umblau peste tot locul, ciocănind din pliscuri, îndemnând și aducând aminte *legea marțială*: „Cine nu se va supune poruncilor de sus, va muri”.

Cocorul semeț gândi: „În drumul acesta mă supun”.

Mânați de-un duh nevăzut, cocorii se înălțară, înșiruindu-se: înainte-mergătorii zburară lin din ce în ce mai sus, căpetenia luă apoi locul în fruntea Vârfului-de-Săgeată, veneau judecătorii, în dreapta și în stânga, se înșiruiău cetașii, în linie dreaptă, cuprinzând, cei bătrâni la mijloc, pe cei tineri, din vara din urmă, iar imensul Vârf-de-Săgeată se încheia cu în-urmă-mergătorii, strajele veghetoare, cocorii încercați în drumuri multe. De-a lungul celor două coloane, care se încheiau în vârf cu Cocorul-căpetenie, fu un plescăit, ca o ploaie cu grindină, pe un acoperiș, ceea ce însemna: suntem gata! Și pe urmă o tăcere profundă se făcu. Se auzea numai o fâlfâire catifelată, într-un ritm egal și monoton. Începeau călătoria cea mare, „peste mări și țări”, așa, de păreau că-s suflete vagaboande, care caută limanul unei mântuiri nicio-dată ajunse. Mergeau de vale, spre taina din miazăzi.

Dimineața îi găsi deasupra unor sate răsfirate pe niște coline râpoase, iar în vale, ca un fir de argint, șerpuiă un râu. Păreau că stau pe loc și fuge tot sub ei. Pluteau. La răstimpuri, strajele ciocăneau; se vedeau în zare pâlcuri de alte păsări, care puteau fi dușmane, sau, pentru orice întâmplare, e bine să fie cârdul cu băgare de seamă. Cercetașii aduceau căpeteniei, din vreme-n vreme, știri: „Poporul e liniștit, boală nu avem în Vârf-de-Săgeată... răzvrățitori nici unul. Căpetenia, dormitând, asculta și nu zicea nimic, ci numai târziu plescăia slab: „Pleasc-pleasc!”, adică: „Bine-bine, du-te!”.

Atâta vreme cât dedesubt era pământ, popasurile se făceau în fiecare seară. Primul popas fu făcut în valea Ezerului, la plopul cel gigant dintr-o vie veche. Înainte-mergătorii coborâră, ciocnind. Căpetenia se lăsă pe vârful plopului, iar poporul de jur împrejur: pe niște clăi de fân, pe-o șură de paie, pe niște nuci plini de roade. Oamenii se bucurară: „Au poposit cocorii... nu le faceți nimic... păsări dumnezeiești”. Repede, câțiva cercetași aduseră căpeteniei de mâncare, îi pregătiră cotlonul de odihnă și așezară străjile, și cele dinăuntru, și cele din afară. Aproape de a adormi, căpetenia fu trezită din toropeală de-un străjer:

- Căpetenie a Vârfului-de-Săgeată e în cârdul nostru un cocor semeț, care a bârfit tot drumul azi.

Căpetenia, leneșă, a întrebat:

- Și ce-a zis?

- A zis că ești bătrân și prost.

- Așa a zis?

- Așa.

- Bine, du-te!

Noaptea venea neagră și grabnică. Cocorii ciocăneau și-și undoiau lungile gâturi, ca într-o dezmierdare cu văzduhul.

Undeva, cocorul semeț nu dormea.

Și iar, a doua zi, coloana Vârf-de-Săgeată se refăcu întocmai ca ieri, ridicându-se în înalt, ca două panglici fâlfâitoare și cenușii ale unei coroane imense nevăzute.

La nămiezi, o alarmă cutremură cârdul. Ștafetele zburară agitat spre vârf și ciocniră aspru: „Căpetenie a Vârfului-de-Săgeată, e răzvrătire în șirul din dreapta, cocorul semeț zice că nu-i bun drumul ce-ai luat”.

Căpetenia tăcu și făcu semn ștafetei să se ducă. După puțin, întoarse capul spre cei doi judecători, unul din dreapta, altul din stânga, și le zise: „Vom coborî, ca să judecăm pe cocorul semeț”. Judecătorii tăcură, adică: „Așa vom face”. Porunca fu dată: „Coborâm în poiana din pădurea de jos”.

Împrejmuită de jur împrejur de stejari seculari, poiana se deschidea ca un ochi verde de smarald. Era tăcere și răcoare. Coborâră. Căpetenia se lăsă pe-o buturugă putredă, judecătorii se așezară de-o parte și de alta, mai jos poporul stătu în cerc larg, iar ștafetele așteptau porunci...

Căpetenia porunci celor doi cocori de strajă:

– Aduceți în fața noastră pe cocorul semeț!

Porniră.

Cocorul semeț stătea aspru și întunecat.

Îl aduseră.

Căpetenia, fără să-l privească, zise:

– Cocor semeț, ești chemat în fața judecății noastre, pentru că n-ai respectat *legea!*

Cocorul tăcu.

Căpetenia urmă:

– Ce ai de zis?

Cocorul semeț ridică fruntea, privi drept în lumina ochilor pe căpetenia Vârfului-de-Săgeată, zâmbi ușor și zise clar:

– Am zis că ești bătrân și prost. Și-am zis că nu-i bun drumul ce-ai luat.

Căpetenia, rece, fără să se miște, grăi:

– Ați auzit?... și privi de jur împrejur.

O profundă tăcere... – ceea ce însemna: „Am auzit!”.

Unul din judecători zise:

- Cocor semeț, ai încălcat *legea*!

Celălalt judecător:

- Pentru aceasta vei primi pedeapsa legiuită!

Căpetenia glăsui rar și puternic pedeapsa:

- Cocor semeț, pentru că ai încălcat *legea*, pedeapsa ta este *moartea*!

Cocorul semeț, fără cutremurare, primi vestea în tăcere. Ci numai un freamăt, ca un șarpe nevăzut sufletește, se furișă de-a lungul poporului.

- Să vie călăii!

Doi cocori bătrâni, cu privire fixă și cu ciocuri uriașe, se arătară, închinându-se căpeteniei.

- Luați-!!

Deschizându-și aripile de plumb, cei doi cocori prinseră între ele pe condamnat.

Cocorul semeț îi izbi, zicând:

- Merg singur!... și păși, ca un filosof, încă privind odată, batjocoritor, spre judecătorii lui. Căpetenia îi răspunse cu o privire cenușie, neîndurată: „*Legea*”.

Cocorul semeț se opri. Cei doi călăi se depărtară puțin. Un alt cocor, puțin cam șchiop, veni, duhovnic:

- Ai ceva de spus? Înalță-ți sufletul spre Domnul!

Cocorul semeț tăcu.

Duhovnicul plecă, rugându-se Celui Preaînalt.

Cel dintâi călău izbi. Ridică pliscul greu în sus și când îl lăsă, plesni în ochi pe cocorul semeț. Ochiul crăpă, prelingându-se, dar semețul nu căzu. Nu avu vreme nici să respire, când al doilea cocor, izbi și el, în celălalt ochi. Ochiul crăpă și se prelinse ca un albuș de ou. Semețul se cutremură și căzu în genunchi. În toată poiana, nu se auzea nimic.

O clipă, și călăul îl plesni în țeastă.

Capul se plecă. Celălalt călău în ceafă.

Capul se lăsă de tot. Altă izbitură în piept, alta în spate. Cocorul semeț căzu, înțepenindu-se.

Căpetenia porunci:

- Destul!

Și repede, porunca de plecare se auzi.

Din nou, înainte-mergătorii se urcară, deschizând drumul, veniră apoi: căpetenia, judecătorii, strajele și poporul.

Poiana se făcea din ce în ce mai mică, topindu-și verdele de mătăasă într-un negru de cafea.

... Iar jos, în poiana dintre stejari, cocorul cel semeț adormise pe vecie, fără ochi și cu țeastă crăpată.

Mai întâi, se apropie de el un șobolan fricos, care nu se pricepu ce este acel trup de pasăre fără ochi. Pe urmă liniștit că nu mișcă, se apucă să-i roadă capul, ospătând cu poftă.

Veniră apoi popoarele de furnici și de cărăbuși, voioase și harnice.

... Și poporul de cocori se ducea spre alte zări de căldură, devale, de parcă ar fi fost imensul vârf al unei săgeți nevăzute, scăpată din aerul vremii.